GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 116. | Vinerĭ, 29 Maiu (10 Iunie). | 1887.

Brașovŭ, 28 Maiu 1887.

Organulŭ nemțescŭ alŭ d-lui Tisza sĕrbătoresce în numĕrulŭ sĕu de Mercurĭ, 8 Iunie, aniversarea de douĕḑecĭ de anĭ a legăturei între *poporŭ și corónă*, cum ḑice elŭ.

Poporŭ! In acestŭ singularŭ gramaticalŭ se esprimă tótă anomalia situațiunei de față din țĕrile acestea.

Ei bine, ca sĕ rĕmânemŭ la singularŭ și sĕ vorbimŭ de poporŭ, unde numai de popórĕ dai, ne reamintimŭ că pe atuncĭ când s'a sĕvĕrșitŭ actulŭ încoronărei esista și unŭ poporŭ ardelenescŭ, poporŭ ce se compunea din cele patru națiunĭ politice egalŭ îndreptățite ale Transilvaniei autonóme. Amŭ fi fostŭ în dreptŭ atuncĭ sĕ vorbimŭ de unŭ poporŭ transilvanŭ, pentru că toțĭ locuitorii acestei țĕrĭ, fără deosebire de limbă și de naționalitate, se împărtășĭau deopotrivă de libertatea și de drepturile constituționale după legile ce esistau încă atuncĭ.

Dér póte-se vorbi aḑĭ de unŭ poporŭ în statulŭ ungarŭ? Cine se va gândi, când va ceti în „Pester Lloyd“ de poporŭ și corónă, la altŭ poporŭ decâtŭ la celŭ maghiarŭ, și totușĭ poporulŭ maghiarŭ, cu tóte falsificările statistice și cu tóte opintirile de maghiarisare, n'a ajunsŭ sĕ formeze mai multŭ decâtŭ abia o treime din întréga poporațiune a statului!

Dér nu mai trebue sĕ dovedimŭ multŭ. Insușĭ organulŭ nemțescŭ alŭ d-lui Tisza recunósce, făcêndŭ o paralelă între Italia, Germania și între statulŭ ungarŭ, că acestŭ statŭ nu e unŭ statŭ unitarŭ naționalŭ și ajunge la următórea conclusiune: „Ungaria n'a avutŭ în interiorulŭ sĕu condițiunile de statŭ unitarŭ naționalŭ ca Germania și Italia, n'a avutŭ nicĭ constelațiunea esteriórĕ ca popórele micĭ din peninsula balcanică: ea, cu tótă starea nefavorabilă a relațiunilorŭ sale interióre și cu tótă disgrația factorilorŭ esteriorĭ, a devenitŭ prin sine însașĭ în puterea dreptului sĕu și a valórei politice a poporului sĕu ceea ce este astăḑĭ, unŭ statŭ liberŭ, de sine stătătorŭ, europénŭ și celŭ mai însemnatŭ purtătorŭ alŭ puterii și alŭ însemnătății monarchiei austro-ungare.“

Prin sine însașĭ? Uitat'a așa de curêndŭ fóia nemțéscă tiszaistă din Pesta de catastrofa dela Königgrätz? Fost'a acésta disgrația factorilorŭ din afară? Nu a fostŭ unŭ factorŭ de căpeteniă din afară acela, care după acéstă catastrofă a ḑisŭ, că punctulŭ de gravitațiune alŭ monarchiei trebue sĕ se strămute dela Viena la Pesta, contribuindŭ astfelŭ la punerea șubredei temelii a dualismului, care avea menirea artificială d'a delătura în aparență pedecile interióre ce se puneau în cale planurilorŭ fantastice ale „poporului?“

Unŭ statŭ „liberŭ“ este aḑĭ statulŭ ungarŭ, asigură „Pester Lloyd“. In ce consistă, pentru numele Domnului, acéstă libertate? In aceea dóră că plătimŭ dărĭ de ne spetimŭ, pentru ca „poporulŭ“ sĕ pótă trece de tare și mare? Se simtŭ óre Ungurii liberĭ? Nu vedemŭ din discursurile ce le rostescŭ corifeii lorŭ — afară de Escelențele și Ilustritățile bugetivore, cu tótă céta lorŭ de mamelucĭ — nu vedemŭ în tóte părțile ce credŭ ei despre acéstă libertate?

Dér statulŭ ungarŭ e și „de sine stătătorŭ,“ adauge „Pester Lloyd“. Póte fi, când e vorba de a sugruma naționalitățile. Dér este elŭ de sine-stătătorŭ și atuncĭ când se tractéză de cestiunile economice, comerciale și industriale față cu Austria? Unde rĕmâne neatêrnarea „poporului“, când elŭ trebue sĕ jóce după cum îĭ cântă cei din Viena?

Statulŭ însĕ pe care „poporulŭ“ l'a creatŭ „prin sine însușĭ,“ adauge cu cunoscuta'i îngâmfare fóia tiszaistă, este unŭ „statŭ europeanŭ“ și „purtătorulŭ puterii monarchiei.“ Póte fi, pentru că e în Europa, dér nu pentru că ar posede simpatiele europene. Când „poporulŭ“ dă săbii de onóre apăsătorilorŭ popórelorŭ creștine din Orientŭ; când mai târḑiu fraterniséză cu Sêrbii contra Bulgarilorŭ, pentru ca apoi sĕ îmbrățișeze pe aceștia din urmă: când în acelașĭ timpŭ sugrumă popórele ce trăescŭ în statŭ împreună cu elŭ, cu „poporulŭ,“ și când subminéză basele armatei comune a monarchiei, mai póte figura ca statŭ europeanŭ și purtătorŭ alŭ puterii monarchiei?

Când s'a făcutŭ încoronarea acum douĕḑecĭ de anĭ, poporului transilvanŭ i s'a fostŭ „concesŭ“ a lua parte la ea. Popórele transilvane însĕ nențelese între sine, atâta s'au totŭ disputatŭ între sine asupra însemnătății acestui cuvêntŭ, până când s'au pomenitŭ și fără țéră și fără drepturĭ naționale.

Din nenorocire și aḑĭ încă buna înțelegere între popóre nu e rastabilitŭ și de aceea „poporulŭ“ mai póte fi amăgitŭ că este așa de „mare“ și de „puternicŭ!“

Din afară.

Camera italiană a votatŭ ḑilele acestea proiectulŭ de budgetŭ alŭ ministeriului de rĕsboiu. Prin acestŭ proiectŭ se impune budgetului o nouĕ sarcină de aprópe cincĭ-spre-ḑece milióne. Ministrulŭ a datŭ lămurirĭ asupra acestei noi sarcinĭ ḑicêndŭ că e vorba de a se mări forțele artileriei și a cavaleriei. Necesitatea acestei mărirĭ de forțe a fostŭ contestată de către bărbațĭ fórte competențĭ, între alții și de generalii Rici și Moceni.

Se scie că chiar precedentulŭ ministru de rĕsboiu, generalulŭ Ricotti, fiindŭ rugatŭ sĕ mai întărescă forțele armatei actuale, s'a opusŭ categoricŭ. Generalulŭ Ricotti susținea atuncĭ că principalulŭ este d'a avé o bună situațiă militară, pentru ca Italia, la unŭ momentŭ datŭ, sĕ pótă face față evenimentelorŭ. Atuncĭ camera italiană a datŭ dreptate aceluiașĭ generalŭ; astăḑĭ aceeașĭ cameră aprobă cererile noului ministru de rĕsboiu, generalulŭ Bertolè-Viale, care la tóte obiecțiunile ce i se facŭ rĕspunde prin acelașĭ clișeu-argumentŭ că: tótă Europa se înarméză, decĭ și Italia trebue sĕ-șĭ întărescă forțele ei militare.

Discusiunea acestui bugetŭ a datŭ ocasiune mai multorŭ oratorĭ sĕ vorbéscă despre politica exterióră și colonială a guvernului italianŭ. Doi membrii ai dreptei, d-nii Chiaves și Bonghi șĭ-au exprimatŭ părerea că înarmările Italiei nu trebue sĕ aibă nicĭ unŭ caracterŭ ostilŭ pentru Franța. D. Chiaves a insistatŭ mai cu deosebire asupra punctului că: ar fi fórte regretabilŭ ca Italia sĕ fiă chemată, prin alianțele sale, sĕ lupte împotriva unei națiunĭ — surore, — căcĭ în asemenea casŭ victoria cea mai mare va fi în definitivŭ aprópe unŭ desastru. Acesta este chiar sentimentulŭ generalŭ în Italia.

Cu acéstă ocasiune, cum amŭ ḑisŭ, s'a vorbitŭ și de politica colonială a guvernului italianŭ. Generalulŭ Ricotti, care era ministru de rĕsboiu în momentulŭ desastrului dela Saati, a explicatŭ că masacrulŭ coloniei italiene a fostŭ pricinuitŭ de imprudența generalului Géné, care a ocupatŭ acestŭ punctŭ interiorŭ neliniștindŭ astfelŭ pe Abysinenĭ atuncĭ când guvernulŭ italianŭ voia sĕ ocupe numai o còstă. Generalulŭ Géné a lucratŭ pripitŭ, a angajatŭ lupta fără sĕ se fi prevĕḑutŭ cu alimente, munițiunĭ și fără sĕ fi așteptatŭ întărirĭ. Colonia italiană a fostŭ astfelŭ nimicită până la celŭ din urmă omŭ. Actualulŭ ministru de rĕsboiu adause, că generalulŭ Saletta, trimisŭ se înlocuiască pe generalulŭ Géné, are ordinŭ sĕ nu întreprindă nimicŭ fără autorisarea guvernului.

Pressa germană se ocupă de *noulŭ ministerŭ francesŭ*. Astfelŭ „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ ḑice, că ministerulŭ Rouvier, prin ântêia victoriă ce a reportatŭ în Cameră, a datŭ, celŭ puținŭ pentru momentŭ, o dovadă despre vitalitatea sa, deși maioritatea republicană nu este pentru dênsulŭ. — „Die Post“ se ocupă mai alesŭ de căderea generalului Boulanger. La întrebarea, décă acéstă cădere este înveselitóre séu întristătóre pentru Germania, respunde: Celŭ care se nutrește cu speranța pentru o îmbunătățire a relațiunilorŭ Germaniei cu Francia trebue sĕ se bucure de retragerea generalului Boulanger chiar décă ar căpĕta unŭ urmașŭ de ḑece orĭ mai capabilŭ, când sub generalulŭ Boulanger n'a esistatŭ unŭ singurŭ momentŭ de siguranță, că printr'o mĕsură nedibace séu jicnitóre nu va provoca rĕsboiulŭ în douĕḑecĭ și patru de óre. Vorbindŭ apoi despre ministerulŭ Rouvier, ḑiarulŭ „Die Post“ ḑice că elŭ, deși se compune mai numai din elemente radicale, se întemeiază mai multŭ pe drépta. Oportuniștii representă în Francia singura republică putinciósă acolo. O monarchiă în Francia este totŭ atâtŭ de ilusoriă ca și o republică radicală.

Mișcarea electorală.

Cetimŭ în „*Kronstädter Zeitung*«: „Candidatŭ de deputatŭ dietalŭ alŭ partidei guvernamentale în cerculŭ electoralŭ alŭ Săcelelorŭ-Hermanului din comit. Brașovŭ, de care se ținŭ 7 sate de Ciangăi și 3 sate săsescĭ, este cămătarulŭ reg. d. Michael Maurer de Uermös. Deórece partida poporală săséscă în împrejurările de aḑĭ s'a vĕḑutŭ nevoită sĕ nu-șĭ pună de astădată candidatŭ în acestŭ cercŭ electoralŭ, putemŭ sĕ ne esprimămŭ mulțămirea nóstră că partida guvernamentală a candidatŭ unŭ astfelŭ de bărbatŭ, care nu numai raporturile comitatului nostru și mai alesŭ și ale poporațiunei săsescĭ le cunósce acuratŭ, ci și prin atitudinea sa a dovedită totdéuna, că scie apreția valórea Sasilorŭ și e liberŭ de prejudițiele ce predomnescŭ încă la maghiarime asupra poporului nostru. Alegerea sa o socotimŭ de norocósă, fiindŭ că suntemŭ convinșĭ despre aceea, că va contribui în modŭ esențialŭ ca deputatŭ la clarificarea vederilorŭ și la îndulcirea contrastelorŭ. In acésta dorimŭ sĕ aibă d-lŭ de Maurer celŭ mai bunŭ succesŭ.«

Din cele de mai susŭ resultă, că între Sașĭ și între guvernamentalii ungurĭ din acestŭ comitatŭ s'a făcutŭ o învoială, în urma căreia cerculŭ Sĕcelelorŭ de astă dată a fostŭ părăsitŭ de partida națională săséscă. Causele pentru care s'au vĕḑutŭ „nevoițĭ“ Sașii sĕ facă acéstă învoială nu le cunóscemŭ, dér le presupunemŭ; nouĕ nĭ se pare însĕ, că orĭ-care arŭ fi causele, Sasii de aicĭ, ca partidă națională săséscă, nu trebuiau sĕ între la învoială nicĭdecum cu guvernamentalii, ci trebuiau sĕ prefere mai bine a cădé cu onóre într'unŭ cercŭ, de cumva avéu temerea că vorŭ cădé. Speranțele ce le esprimă „Kronst. Ztg.« cu privire la candidatulŭ partidei guvernamentale potŭ sĕ fiă întemeiate, orĭ nu, noi nu scimŭ; esprimarea acestorŭ speranțe însĕ în împrejurările actuale denotă că politica Sasilorŭ de aci e încă și aḑĭ nedecisă. Odată arŭ voi sĕ mérgă cu oposițiunea unguréscă, altădată arŭ voi sĕ'șĭ facă mână bună cu guvernulŭ. Repețimŭ și acum ce amŭ mai ḑisŭ: conlocuitorii Sașĭ sĕ lucre pentru ei cum vorŭ crede că e mai bine, noi nu ne amestecămŭ în afacerile lorŭ interióre; dér îi întrebămŭ: óre nu politica acésta șovăitóre — inaugurată de »Sasii tinerĭ« din Brașovŭ, ale cărei fructe se vĕdŭ și aḑĭ în Sighișóra, Mediașŭ, Bistrița etc. este care a pricinuitŭ atâtea neajunsurĭ națiunei săsescĭ, ce s'au rĕsfrântŭ apoi asupra Transilvaniei?

Unŭ casŭ de presiune unguréscă asupra alegĕtorilorŭ e următorulŭ: Dr. Ludovic Binder din *Mediașŭ* e președinte de tribunalŭ în pensiune și aderentŭ alŭ partidei poporale săsescĭ. „Ellenzek“ e cătrănitŭ că „unŭ pensionarŭ alŭ statului cutéză a fi naționalistŭ.» Sancta simplicitas! Parecă pensiunea i se dă pentru alegerile ungurescĭ, ér nu pentru că a muncitŭ statului! Și apoi i se dă pensiune din banii naționalitățilorŭ, ér din banii

ungurescĭ, căcĭ acestia n'ar ajunge nicĭ măcar pentru agitatorii flămândĭ jidano-maghiarĭ, necum şi pentru pensii.

Sân-mărtinulŭ săratŭ, 6 Iunie n. 1887.

Onorate D-le Redactorŭ! Voescŭ a scrie ceva despre aceea ce am vědutŭ şi audịtŭ din gură autentică, adecă despre modulŭ cum se încércă a seduce pre alegětorii românĭ din cerculŭ nostru Vinţulŭ de susŭ, ca sĕ ia parte la alegerĭ. Dér' înainte de tóte îmĭ esprimŭ părerea de rĕu, că în părţile acestea nu s'a aflatŭ până acum o mână mai espertă, ca sĕ relateze în ḑiarele nóstre despre lucrurile ce se petrecŭ pe la noi, căcĭ credŭ că nimenea nu se va puté scusa, deórece lucrurile se petrecŭ în ḑiua mare. Nu potŭ esplica causa acestei neinteresărĭ, pare că în pepturile Românilorŭ noştri nu mai bate inimă românéscă.

In cerculŭ Vinţului de susŭ, după cum sunt informatŭ, sunt doi candidaţĭ: *Imre Miksa* oposiţionalŭ din Hădărĕu, o comună vecină, şi *Gál Jenő*, fostulŭ deputatŭ guvernamentalŭ. Pe aceştĭ doi nu-i înpedecă ni mica de acerca sĕ-şĭ câştige orĭ-cum câtŭ mai multe voturĭ. Şi mijlócele de seducere, vinulŭ şi vinarsulŭ, nu le lipsescŭ, căcĭ dau din abundanţă; décă au promisŭ, orĭ nu şi banĭ, nu sunt sigurŭ. Agenţii ambilorŭ cutrieră comunele de sĕptĕmânĭ de ḑile. Nu este ḑi lăsată de D-ḑeu în care sĕ nu se care vinŭ şi vinarsŭ cu butlanele, îmbătându-i pe ómenĭ şi astfelŭ propogă demoralisarea şi miseria rĕmânêndu-le bieţilorŭ ómenĭ câmpurile nelucrate, căcĭ e timpulŭ săpatului. Dér ceea ce mĕ dóre căcĭ de Ungurĭ nu am grije, este că şi Românii din comunele curatŭ românescĭ, Dumbrău, Higişiu, Mahaciu au picatŭ în mrejele celui dintêiu (oposiţionalŭ), căcĭ le cară la spirtuóse, aşa încâtŭ omulŭ nu scie pe ei (legĕtorĭ:) sĕ-i compătiméscă, căcĭ nu sciu ce facŭ, séu *pe păstorii carĭ nu-şĭ împlinescŭ datorinţa* de păstorĭ şi Românĭ adevĕraţĭ.*)

Ba încă oposiţionalulŭ I. M. în 30 Maiu şi-a cercatŭ noroculŭ şi în comuna nóstră. Sân-mărtinŭ visitându-ne prin unŭ trămisŭ alŭ sĕu, dér fără succesŭ cu tóte că a promisŭ 10 ferii de vinŭ; totuşĭ cu una cu două n'a desperatŭ şi şĭ-a cercatŭ noroculŭ din nou în 2 Iuniu trămiţêndŭ acum pre unŭ Jidanŭ din Hădărĕu (Moise) cu o căruţă, cugetândŭ că Jidanulŭ îi va puté seduce, dér şi acum a fostŭ îndeşertŭ; s'a pusŭ mai cu sémă pre lângă unŭ Românŭ proprietarŭ mare, dér acela nu a voitŭ sĕ devină Iuda naţiunei sale şi astfelŭ Românii noştri au rĕmasŭ neangajaţĭ până acum. *Onóre decĭ păstoriului bunŭ, onóre bravilorŭ alegĕtorĭ românĭ* din Sânmărtinu Săratŭ, carĭ au grijă de nĕcazurile lorŭ, carĭ suntŭ cu grămada, ér nu de alegerĭ, carĭ 'şĭ cunoscŭ datorinţa de Românĭ şi alegĕtorĭ, carĭ n'au voitŭ sĕ-şĭ vèndă némulŭ lorŭ românescŭ, carĭ nu s'au plecatŭ promisiunilorŭ şi în carĭ simţĕméntulŭ naţionalŭ a învinsŭ până acum tóte ispitele. Esemplulŭ lorŭ ar fi bine sĕ-lŭ imiteze toţĭ. Sperezŭ că şi de aicĭ înainte îngerulŭ păzitorŭ nu'i va părăsi.

Dér nu totŭ aşa stă lucrulŭ cu comuna vecină Vaidasigŭ, căcĭ aicĭ i-a sedusŭ pre Românĭ notariulŭ ungurŭ Balog Geza pentru guvernamentalulŭ G. I., aducêndŭ la elŭ 12 ferii de vinŭ, unde-i chiamă pre alegĕtorĭ în tóte ḑilele, adăpându'i cu vinŭ şi făcêndu-le plăcinte şi ţigărĭ, ceea ce este o ruşine mare pre aceştĭ Românĭ — de altcum cu o stare materială destulŭ de frumuşică — că se lasă sĕ'i ducă de nasŭ unŭ Ungurŭ (căcĭ numai unulŭ mai este). Sĕ sperămŭ deocamdată, că vorŭ fi numai cu bĕutulŭ şi mâncatulŭ şi că nu vorŭ lua parte la alegerĭ. Preotulŭ nu'i amestecatŭ.

Primiţĭ d-le Redactorŭ asigurarea deosebitei mele stime.

E. H.

*) Negreşitŭ că acei preoţĭ şi învĕţătorĭ pórtă tótă vina, fiindŭ că nu luminéză şi nu moraliséză poporulŭ, ci îlŭ lasă pe mânile esploatatorilorŭ. *Red.*

SCIRILE ḐILEI.

La maialulŭ tinerimei scolare române din Sibiu, serbatŭ la 25 Maiu, *au fostŭ confiscate* de doi gendarmĭ, la ordinulŭ autorităţii poliţienescĭ, două stégurĭ în colorile române, ce le făcuseră respectivele scóle acum doi anĭ şi le-au folositŭ totdéuna, şi dintre care unulŭ era ornatŭ cu o cruce şi cu unŭ tablou sfântŭ. — Eroică faptă gendarmeréscă! Poliţia sibiană cum sĕ vede rĕmnesce la titlurĭ de »patriotismŭ" după calapodulŭ »ideii de statŭ maghiarŭ.«

—x—

In şedinţa dela 6 Iunie n. a conventului districtului bisericescŭ ref. dunăreanŭ, directorulŭ Iosef Farkas presentă raportulŭ anualŭ alŭ academiei teologice din Pesta. Din raportŭ e de amintitŭ, că dintre 47 elevĭ ai institutului, aprópe a treia parte au ascultatŭ cursulŭ de limba englesă, ér cursulŭ de învĕţămêntŭ alŭ limbei germane nu s'a pututŭ ţiné, fiindŭ că nu s'au anunţatŭ destui ascultătorĭ. Acéstă împrejurare îndemnă pe preşedintele contele Ludovicŭ Tisza a da unŭ aspru avertismentŭ elevilorŭ pentru acésta negligenţă. Mai curêndŭ ar trebui ei — ḑise Tisza — sĕ scie nemţesce, fiindŭ că preoţii arŭ puté contribui mai bine la *maghiarisarea credincioşilorŭ germanĭ* din comunele lorŭ, décă s'ar înţelege cu ei în limba germană şi apoi i-arŭ îndemna sĕ înveţe limba unguréscă. Din acestŭ temeiu contele Tisza provocă corpulŭ profesoralŭ sĕ lase a se propune limba germană chiar şi atuncĭ, când s'ar anunţa şi numai unŭ singurŭ ascultătorŭ. — Ce „nobilă« misiune!

—x—

Pădurarulŭ Borsch din *Vulcanŭ*, comit. Braşovului, a fostŭ găsitŭ Dumineca trecută omorîtŭ în pădurea Vulcanului. S'a pornitŭ cercetare în contra a doi bănuiţĭ ca făptuitorĭ din Tohanu-vechiu.

—x—

„Reuniunea sodalilorŭ Românĭ din Cluşiu" va da o petrecere de véră la 13 Iunie st. n. a. c. în favórea fondului sĕu, în grădină la „Capulŭ turcescŭ" (Törökfö). Inceputulŭ la 6 óre după amédḑĭ. *Cluşiu*, în 2 Iunie 1887. Pentru comitetulŭ reuniunei: Preşedintele: Basiliu S. Podóbă, Secretarulŭ: Iacobŭ Mureşianu, Casarulŭ: Stefanŭ Havasi. Preţulŭ intrărei 60 cr. de persónă. Bilete de intrare se schimbă la casă pre lângă arĕtarea invitătorului. Nota: Mâncare familiile îşĭ potŭ aduce cu sine. Cu acéstă ocasiune *elevii de meseriă* susţinuţĭ de reuniune se vorŭ produce cu declamărĭ şi li se vorŭ împărţi vesmintele de véră. Suprasolvirile şi alte oferte marinimóse, se vorŭ primi cu mulţămită şi se vorŭ publica pe cale ḑiaristică.

—x—

Societatea scienţifică-literară *„Tinerimea Română"* din Bucurescĭ şi-a serbatŭ Joi 21 Maiu a. c., în sala Ateneului, *a ḑecea aniversare a sa.* Cu acéstă ocasiune d-lŭ *Constantinŭ Lupu* a ţinutŭ conferinţă despre *„Evoluţionismŭ aplicatŭ în pedagogiă"*. după care a urmatŭ *distribuirea premielorŭ* la elevele şi elevii învĕţămêntului primarŭ, publicŭ şi privatŭ, din Capitală, carĭ s'au distinsŭ la concursulŭ ţinutŭ de societate, a. curentŭ

Sĕ se facă lumină!

Primimŭ dela Câmpenĭ următórea întêmpinare la corespondenţa din numĕr. 110 alŭ fóiei nóstre:

Câmpenĭ, 6 Iunie 1887.

Onorate Domnule Redactorŭ! In multŭ preţuitulŭ ḑiarŭ „Gazeta Transilvaniei« Nr. 110 a eşitŭ o corespondenţă datată „Munţii Apusenĭ, Maiu 1887" şi signată cu numele anonimŭ »Moţulŭ", care cuprinde din sciinţă séu nesciinţă fórte multe neadevĕrurĭ şi în care suntemŭ insultaţĭ şi dăscăliţĭ pe nedreptŭ. Pentru aceea ne rugămŭ sĕ binevoiţĭ a da locŭ, în multŭ preţuitulŭ ḑiarŭ ce redigeaţĭ, următórei rectificărĭ:

I Fiindŭ în prima liniă eu, Dr. Basiliu Preda, ca delegatŭ alŭ cercului de alegĕtorĭ Trăscău, învinovăţitŭ de a fi comisŭ fapte de acelea, carĭ nu se unescŭ cu conduita unui delegatŭ în genere, şi în specialŭ cu caracterulŭ unui adevĕrutŭ Românŭ, îmĭ iau voiă de a mĕ apĕra contra atacurilorŭ nedrepte în următorulŭ modŭ:

„Moţulŭ», ca urḑitorŭ alŭ corespondenţei susŭ amintite, séu este unulŭ din trădătorii causei naţionale, care la alegerile din rèndurile trecute a votatŭ însuşĭ cu partida guvernamentală, pe lângă banĭ bunĭ. şi pentru alegerile viitóre nu îi mai punŭ atotputernicii ḑilei nicĭ o para chióră la disposiţiă, din care causă ar dori sĕ între éră în rêndulŭ ómenilorŭ oneştĭ pe unŭ timpŭ, adecă până când îlŭ va rechiăma glasulŭ sunătorŭ alŭ fondului de disposiţiă, séu este »Moţulŭ" unŭ omŭ de totului totŭ naivŭ, care crede tóte vorbele ómenilorŭ făţarnicĭ, ce le rostescŭ aceştia pe stradă şi în birtŭ, cu intenţiunea rea, de a zădărnici prin încurcăturĭ lupta nóstră pentru esistenţa naţională.

Nu potŭ crede, că »Moţulŭ" ar fi unŭ omŭ naivŭ, căcĭ atuncĭ nu şĭ-ar fi alesŭ calea cea mai lungă, adecă nu ar fi păşitŭ pe calea publicităţii şi nu ar fi publicatŭ lucrurĭ despre mine, despre carĭ însuşĭ afirmă că nu le crede şi este cu totulŭ în nedumerire asupra lorŭ, ci ar fi venitŭ în casa mea, care este deschisă oricărui omŭ onestŭ şi cu caracterŭ nepătatŭ şi interpelându-mĕ l'aşĭ fi orientatŭ pe deplinŭ despre ţinuta mea politică Trebue déră sĕ presupunŭ, că „Moţulŭ« este unŭ „pseudo-Moţŭ", adecă unŭ Moţŭ de nascere, fără de a fi ereḑitŭ şi simţĕmintele oneste ale Moţilorŭ, carĭ caracteriséză pe adevĕraţii Moţĭ. Căcĭ bine sĕ fiu înţelesŭ, adevĕraţii Moţĭ şi astăḑĭ ţinŭ cu scumpĕtate la tradiţiunile lorŭ naţionale, éră „pseudo-Moţii" au însuşirea de a juca cu trei banĭ în două pungĭ, adecă pe o parte ţinŭ şi cu naţionaliştĭ, pe de altă parte, unde li se facŭ promisiunĭ avantagióse, se lapĕdă de Românĭ cu o uşurinţă nespusă.

Moţulŭ din cestiune ar dori sĕ spele rufe murdare în ḑiaristica română; eu de astădată nu am atarĭ rufe. Fiindŭ că Moţulŭ stă ascunsŭ sub vĕlulŭ anonimităţii, eu cu atarĭ cavalerĭ ascunşĭ după tufă nu mĕ potŭ lupta. Décă însĕ Moţulŭ cu declaraţia mea de mai josŭ, care o facŭ vis-à-vis de alegĕtorii mei şi vis-à-vis de toţĭ Românii adevĕraţĭ, carĭ ţinŭ cu scumpătate la programele nóstre naţionale, nu s'ar afla pe deplinŭ mulţămitŭ, atuncĭ poftéscă a arunca vĕlulŭ anonimităţii, a păşi cu numele sĕu pe faţă, căcĭ în casulŭ acela îlŭ voiu privi de omŭ cu tactică adevĕrată şi îi voiu da orice desluşire ulterióră, ce'mĭ va cere în modŭ cuviinciosŭ.

Respingêndŭ cu indignaţiune atacurile nedrepte din corespondenţa »Munţii Apusenĭ, Maiu 1887" subscrisă cu numele „Moţulŭ", declarŭ totodată:

Că nu este adevĕratŭ, că eu aşĭ fi luatŭ parte la candidatura d-lui baron Huszár Károly ca deputatŭ, cu

---

FOILETONU.

Poesii poporale

de pe la Mărgău, culese de *M. Blaga*, înv.

Sĕracĭ prietinĭ şi fârtaţĭ
C'acum toţĭ suntŭ aşeḑaţĭ,
Numai io-sŭ înstreinatŭ
Cu puşca 'n mână juratŭ.
O, feréscă Precesta,
Cum trăesce cătana;
Trăesce cu supĕrare
Şi totŭ gata de bătaie
Cum nu-i Némţu blăstĕmatŭ,
Bate doba de culcatŭ,
Noi bine nu ne culcămŭ
Şĭ-o bate sĕ ne sculămŭ;
Stau în locŭ sĕ-mĭ facŭ o cruce,
Bate doba că ne-omŭ duce.

***

Gată maică cina bine
Şi m'aştéptă şi pe mine
Gat'o şĭ-o pune pe mésă
Şĭ-o cină cu cei de-acasă,
Că pe mine nu mĕ lasă,
Că-sŭ picatŭ în tare locŭ
Ca şi lemnele pe focŭ,
C'am picatŭ în tare ţéră
Ca şi lemnele pe pară.
Trimitŭ graiu prin păsĕrele
Mamii, sĕ-mĭ spele hainele.
Negre sĕ nu mi-le ţie
Că mi-i négră lumea mie
De cându-sŭ în cătaniă.
Io de-oiu prinde o cânta
Munţii se vorŭ legĕna,
Văile s'orŭ turbura,
Petrile s'orŭ despica.
Maică, de câtŭ m'ai făcutŭ
Mai bin' sĕ mĕ fi perdutŭ
Sub o ţĕrmure de vale
Sĕ nu mai ai de min' jale,
Că molu m'ar fi smolitŭ
Apa m'ar fi limpeḑitŭ,
Când ţĭ-am fostŭ d'ajutorie
M'a scrisŭ Némţu pe chârtie,
C'am fostŭ tinĕraşŭ copilŭ
Némţu m'a luatŭ la birŭ.
Eu de frica birului
Trecui apa Nistrului,
Trei feciorĭ de Némţŭ m'au prinsŭ
Şi pe scaune m'o 'ncinsŭ,
Unu 'n ochĭ mi se uita
Fi-voiu cătană orĭ ba,
Altulŭ cismele-mĭ trăgea
Unu pe capŭ mĕ tundea,
Dér eu pĕru mi-lŭ strîngeam
Nouĕ ḑile mi-lŭ jăleam
Şi din gând aşa gandeam:
Unde pică câte-unŭ firŭ
Créscă verde trandafirŭ,
Unde pică câte unŭ pĕrŭ
Créscă verde calapĕrŭ.

***

D'aicĭ până 'n Orăştie
Mĕ ducŭ cu mândra 'n soţie,
Dela Orăştie 'n josŭ
Rĕmânĭ badeo sănĕtosŭ
Ca şĭ-unŭ trandafirŭ frumosŭ.

***

Némţule când m'ai luatŭ
Orbŭ ai fostŭ, orĭ ai fostŭ bétŭ,
Orĭ birĕu m'a băgatŭ;
De m'a băgatŭ birĕu
Ardă-i casa şi grajdu
Sĕ-i tragŭ brazda cu plugu,
Ér de m'a băgatŭ popa,
Ardă-i grajdu şi casa
Sĕ-i tragŭ cu plugu brasda,

***

Spune-mĭ maică adevĕratŭ
In ce apă m'ai scăldatŭ,
In apa de Joi séra
Sĕ 'nconjurŭ tótă ţéra,
In apa de Vinerea
Sĕ 'nconjurŭ tótă lumea,
In apa din valea mare
Sĕ portŭ puşca pe spinare,
Puşca-i nouĕ funţĭ de fierŭ,
Eu sunt copilŭ tinerelŭ,
Puşca-i nouĕ funţĭ d'aramă,
Eu sunt tînĕrŭ făr' de sémă.
Munte, munte, pétră sécă,
Lasă feciorii sĕ trécă,
Sĕ trécă la ciobăniă,
Sĕ scăpe de cătăniă,
Cătănia nu mi-i bună,
Că am o maică bĕtrână,
Cătănia nu mi-i dată,
Că am unŭ sĕracŭ de tată.

***

Sĕrmană fată sĕracă,
Siiesce-te şi te 'mbracă
Nu căta la cea găzdacă,
Pe găzdacă
Satu'o 'mbracă
Pentru fire dela mână
Dede mamă-sa o lână,
Pentru fire peste cotŭ
Dede mamă-sa unŭ slotŭ.

***

Câte fete 'n satŭ la noi
Fă-le Dómne tóte oi
Şi pe mine pĕcurarŭ
Sĕ sciu rêndu la şuştarŭ,
Sĕ sciu rêndu la gălétă
Sĕ le pupŭ pe tóte-odată.

***

Frunḑă verde de pe baltă
Fostu-mĭ-a şi bine odată,
Dér s'antorsŭ frunḑa pe tĕu
Fostu-mĭ a bugătŭ de rĕu,

programŭ guvernamentalŭ, pentru cerculŭ Trĕscăului; nu este adevĕratŭ, că eu aşĭ fi aprobatŭ candidatura susŭ numitului domnŭ, căcĭ eu pe d-lŭ. br. Huszár Károly nu l'am vĕḑutŭ în viéţa mea, nu şciu de unde este, unde locueşce şi ce posiţiă are. Nestând decĭ în nicĭ o legătură cu susamintitulŭ domnŭ, ba chiar necunoscêndu-lŭ, eu ca Românŭ necompromisŭ până acuma şi ca delegatŭ alŭ conferinţei naţionale ţinută în 7, 8 şi 9 Maiu a. c. în Sibiiu, nicĭ nu am pututŭ sĕ consimţŭ cu o astfeliu de candidatură, care stă în contra-ḑicere cu conclusele conferinţelorŭ nóstre naţionale, nu am pututŭ sĕ consimţŭ cu o astfeliu de candidatură şi pentru aceea: pentru că ţinŭ cu scumpĕtate la conclusele conferinţelorŭ nóstre naţionale, carĭ formézâ partea cea mai esenţială a credeului politicŭ alŭ fieşce căruĭ Românŭ, care cu trupŭ şi sufletŭ este membru adevĕratŭ alŭ partidului naţionalŭ românŭ. In fine declarŭ, că nu este adevĕratŭ, că dlŭ fostŭ primarŭ substitulŭ alŭ Câmpenilorŭ şi de presentŭ viceno arŭ Georgiu Corcheşiu, ar fi fostŭ în locuinţa mea cu declaraţia de candidare (»Nyilatkozat,«) şi că m'ar fi înduplecatŭ de a o subscrie, căcĭ dupăcum dovedeşce epistola originală a d-lui Georgiu Corcheşiu, d-to Câmpenĭ 5/6 1887 alăturată aicĭ*) şi care formează unŭ rĕspunsŭ la epistola mea adresată dênsului în 4/6 1887, invitându-lŭ sĕ mărturisească adevĕrulŭ d-sa însuşĭ declară, că nu mi-a presentatŭ declaraţia de candidatură a br. Huszár Károly spre subscriere, că corespondenţa din Nr. 110 a ḑiarului, »Gazeta« nu conţine adevĕrulŭ şi că d sa din întêmplare *nicĭ nu a fostŭ în casa mea din 1/13 Ianuarie a. c.*"

Credŭ că declaraţia de susŭ va fi de ajunsŭ spre a se putea convinge orĭ şi cine — chiar şi „Moţulŭ" — despre ţinuta mea politică şi despre aceea, că declaraţia faimósă este numai o manevră poitică, cu scopŭ de a seduce pe ómenĭ, ca sĕ participe la alegerĭ. O astfelŭ de manevră nu póte sĕ aibă resultatulŭ doritŭ, fiindcă cerculŭ nostru de alegere, ba chiar şi „Moţulŭ," este pe deplinŭ orientatŭ asupra conclusului conferinţelorŭ nóstre naţionale şi am chiar firma convingere, că ómenĭ de órecare importanţă nu vorŭ participa la alegere. Încâtŭ mĕ voiu înşela în aşteptările mele, séu încâtŭ nu, o va dovedi viitorulŭ, căcĭ alegerile nu suntŭ departe.

Nu potŭ sĕ nu dau o deslușire împrejurărei ce o ainteşce „Moţulŭ« în corespondenţa sa, că pentruce am declaratŭ în conferinţa alegĕtorilorŭ, că nu potŭ primi nicĭ o instrucţiune ca delegatŭ alesŭ din partea alegĕtorilorŭ mei? Din contră voiescŭ, ca şi în privinţa acésta sĕ fie fieşcecare omŭ orientatŭ.

In conferinţa alegĕtorilorŭ din cerculŭ Trăscăului, ţinută în casa şi sub presidenţa d-lui advocatŭ Gerasimŭ Candrea, la propunerea espresă a d-lui presidentŭ conferinţa a votatŭ „încredere şi mulţămită protocolară« d-lui pretorŭ supremŭ din Câmpenĭ, pentru că a avutŭ bunăvoinţa ca poliţistŭ de a ne inspecţiona şi de a controla toţĭ paşii nostri. Totŭ la propunerea d-lui presidentŭ conferinţa — horibile dictu — a decisŭ: »că credenţionalele nóstre, ca sĕ aibă cu atâta mai mare valóre, risum teneatis amici! — sĕ le contrasigneze şi d-lŭ pretorŭ supremŭ.« Eu vĕḑêndŭ cum se îmbată lumea cu apă rece şi cum suntŭ seduşĭ ómenii de a crede, că facŭ bine ceea ce facŭ, am trebuitŭ sĕ mĕ temŭ, că se va afla unulŭ din conferinţă, care va mai face încă unŭ micŭ pasŭ înainte şi va propune: ca sĕ ne întrepunemŭ în conferenţa generală chiar pentru „activitate." Spre a paralisa orĭ ce propunere ulterióră compromiţĕtóre şi sciindŭ a priori că delegaţii conferenţei generale încâtŭ privesce Transilvania au sĕ rĕmână pe lângă principiulŭ passivităţii, ca pe lângă uniculŭ principiu corectŭ şi salutarŭ între împrejurările triste de astăḑĭ — am voitŭ sĕ salvezŭ ce mai era de salvatŭ, şi pentru aceea am declaratŭ, că eu mandatulŭ de delegatŭ numai sub o condiţiune îlŭ primescŭ, décă nu mi se vorŭ da instrucţiunĭ speciale. Conferinţa alegĕtorilorŭ a declaratŭ că are încredere deplină în amêndoi delegaţii aleşĭ şi pentru aceea nu află de lipsă a le da instrucţiunĭ speciale, am pornitŭ la conferinţa generală cu credinţionalele fără de contrasignatura poliţiană, căcĭ numaĭ noi amêndoi delegaţii amŭ declaratŭ, că cu unŭ credenţionalŭ astfelŭ contrasignatŭ nu voimŭ sĕ representămŭ pe nimenĭ, acolo ne-amŭ declaratŭ solidari cu ceilalţĭ domnĭ delegaţĭ şi amŭ votatŭ cu mare bucuriă conclusulŭ publicatŭ în ḑiaristica română alŭ conferinţei generale.

Credŭ déră, că m'am justificatŭ destulŭ de clarŭ, pentru ce nu am primitŭ instrucţiunĭ speciale şi credŭ că nu am abusatŭ de încrederea alegĕtorilorŭ mei, ci din contră am lucratŭ în consonanţă cu bunulŭ simţŭ alŭ fiesce căruia, când am votatŭ conclusulŭ conferinţei generale.

Credŭ déră că alegĕtorii românĭ din cerculŭ Trăscăului vorŭ respecta de astădată mai bine conclusele conferinţelorŭ nóstre din 1881, 1884 şi 1887, nu se vorŭ lăsa sĕ-i ducă cu promisiunĭ false şi cu machinaţiunĭ imorale la alegerĭ, ci vorŭ dovedi că nu suntŭ slugarnicĭ şi că ţinŭ la onórea eredită dela moşi şi strămoşii lorŭ.

Dr. Basiliu Preda,
advocatŭ.

II. Încâtŭ ne privesce *pe amêndoi delegaţii* rectificămŭ învinuirea, „că ne-amŭ întorsŭ dela conferenţă şi nu amŭ conchiămatŭ alegĕtorii, pentru ca sĕ le comunicămŭ resultatulŭ conferenţei«, în următorulŭ modŭ:

Este adevĕratŭ, că nu amŭ conchiămatŭ alegĕtorii pentru de a le împărtăşi resultatulŭ conferinţei, déră acésta amŭ făcut'o din următórele motive:

„1. pentru că convocarea alegĕtorilorŭ după reîntórcere dela conferinţă nu s'a practisatŭ şi de ceilalţĭ domnĭ delegaţĭ, 2. pentru că convocarea alegĕtorilorŭ din „Munţii apusenĭ" este împreunată cu mare greutate, nefiindŭ comunele compacte, ci tare împrăsciate. 3. Pentru că conclusele conferinţei suntŭ reproduse în întréga ḑiaristica română şi chiar şi în cea străină, şi fiindŭ o mare parte din alegĕtorĭ abonaţĭ la ḑiare, au cetitŭ deja conclusele şi le-au împărtăşitŭ şi la alţii, 4. pentru că li s'a împărtăşitŭ la o parte însemnată din alegĕtorĭ „Apelulŭ către alegĕtorii românĭ" subscrisŭ de on. domnĭ *G. Bariţŭ şi I. Slavicĭ.* In fine 5. pentru că noi subscrişii amŭ împărtăşitŭ la ocasiune bine venită mai tuturorŭ alegĕtorilorŭ românĭ din cerculŭ nostru de alegere cu graiu viu conclusulŭ conferinţei şi i-amŭ rugatŭ sĕ împărtăşéscă cele auḑite din gura nóstră şi celoralalţĭ alegĕtorĭ şi amicĭ ai lorŭ.

Din acestea sĕ vede clarŭ, că dăscălitura şi poveţele „părintescĭ" ale „Moţului" nu au înţelesŭ, căcĭ ce a doritŭ dênsulŭ s'a împlinitŭ într'unŭ modŭ cu multŭ mai corĕspunḑĕtorŭ şi mai practicŭ.

Romulŭ Furduiu *Dr. Basiliu Preda.*

Cu o ḑi mai înainte amŭ primitŭ dela unŭ alŭ treilea, care este suspiţionatŭ a fi scrisŭ corespondenţa din cestiune, următórea scrisóre:

Stimate d-le Redactorŭ! In Nr. 110 alŭ preţuitei „Gazete" a apărutŭ unŭ articulŭ cu datulŭ: »Munţii Apusenĭ" şi subscrisă de »Moţulŭ".

Mi s'au făcutŭ imputărĭ din partea mai multorŭ domnĭ — dintre cei cu musca pe căciulă, — că eu aşĭ fi autorulŭ acelui articulŭ. Nu sciu de unde şi cum au venitŭ d-lorŭ la acéstă presupunere şi nu înţelegŭ pentru ce voescŭ a-şĭ descărca foculŭ nĕcasului şi alŭ ruşinei, ce-i cuprinde pentru fapta sĕvĕrşită, asupra mea, fiindŭ nevinovatŭ.

Vĕ rogŭ d-le Redactorŭ sĕ binevoiţĭ a da publicităţii aceste puţine rêndurĭ pentru a se convinge domnii din Câmpenĭ, că şi-au greşitŭ omulŭ.

Totŭ odată declarŭ cu tótă solemnitatea, că cele publicate în articululŭ apărutŭ în Nr. 110 alŭ preţuitei »Gazete« suntŭ adevĕrate şi „Moţulŭ« întru tóte a avutŭ dreptate. *Eu încă am fostŭ îmbiatŭ a subscrie declaraţiunea despre care s'a scrisŭ,* şi numai atâta a greşitŭ — se vede, că n'a fostŭ bine informatŭ, — că acea declaraţiune în Câmpenĭ a fostŭ circulatŭ nu numai de d-lŭ G. Corcheşŭ, ci şi de cancelistulŭ oficiului pretorialŭ Stary Robert.

Primiţĭ stimate d-le Redactorŭ deosebita stimă, ce v'o păstréză

Câmpenĭ, 6 Iuniu 1887.

dascălulŭ românescŭ
Nicolau Corcheşiu, m. p.

Spaţiulŭ nu ne permite aḑi a face observările nóstre la aceste scrisorĭ. Dér nu vomŭ întârḑia cu ele. Deocamdată îĭ întrebămŭ pe domnii de mai susŭ, foştĭ delegaţĭ, cine şi ce îĭ împedecă ca cu tóte greutăţile ce pretindŭ, că li s'ar opune, vĕḑêndŭ acum că la Braşovŭ, Deva, Cluşiu, Turda, Alba-Iulia, D. S. Mărtinŭ, Orăştia, Zelahŭ, Baia mare, Deşiu ş. a. se conchiamă adunărĭ electorale pentru darea de sémă a delegaţilorŭ, ce-i împiedecă, ḑicemŭ, sĕ-şĭ împlinéscă şi ei datoria după ce acésta li se cere şi de către opiniunea publică?

*) Scrisórea ce ni-se comunică în originalŭ este de următorulŭ cuprinsŭ: *Câmpenĭ*, 5 Maiu 1887. Stimate Dle Doctorŭ! In urma epistolei dtto 4 Iuniu a. c. primită dela Dvóstră, am onóre a vĕ rĕspunde următórele; Nu este adevĕrŭ ceea ce ḑice corespondentele Moţulŭ în articululŭ din ḑiarulŭ »Gazeta« Nro. 110, cumcă eu în calitate de jude com. interimalŭ aşĭ fi fostŭ la Dvóstră cu declaraţiune (nyilatkozat) pentru candidarea de ablegatŭ a br. Huszar Karoly, ca sĕ o subscrieţĭ, ceea ce o declarŭ de minciună şi neadevĕrată, eşită din gura unei persóne rĕutăciósă de inimă, căcĭ eu din întêmplare nicĭ nu am fostŭ în casa d-vóstrĕ din 1 (13) Ianuariu a. c. cu ocasiunea gratulării ḑilei onomastice. Rĕmânŭ alŭ Dvóstrĕ stimătorŭ: — Georgiu Corcheşiu m. p. s. not. int.

De ale scólei.

Sânte-jude, 28 Maiu st. n. 1887.

Domnule Redactorŭ! Învĕţătorii gr. cat. din tractulŭ protopopescŭ alŭ Secului şi-au ţinutŭ adunarea reuniunei filiale éstŭ timpŭ în Julatelecŭ la 22 Maiu st. n. după următórea programă:

La $7^1/_2$ óre a. m. învĕţătorii au mersŭ în corpore la sânta biserică, unde s'a celebratŭ cu mare pietate cultulŭ divinŭ prin prea on. d-nŭ Vasiliu Puşcariu, protop. şi directorŭ şcolasticŭ tractualŭ, ca pontificante, însoţitŭ de domnii preoţĭ din tractŭ: Axentiu Mureşianu, Alimpiu Popŭ, Ioanŭ Cheresteşŭ şi Ioanŭ Rusu.

D-lŭ Ioanŭ Rusu, preotulŭ din Sânmărtinŭ, prin o cuvêntare bine nimerită a esplicatŭ numĕrosului poporŭ ce era de faţă, înţelesulŭ sf. evangelii: despre orbulŭ din nascere şi despre vindecarea acestuia prin Mântuitorulŭ Isusŭ, a vorbitŭ despre educaţiunea omului în genere, arătândŭ cu argumente convingĕtóre necesitatea educaţiunei în privinţa corporală şi spirituală; mai virtosŭ însĕ nisui oratorulŭ a arăta, că crescerea şi desvoltarea simţurilorŭ spirituale o póte câştiga omulŭ numai prin educaţiunea scolară, prin preoţii şi învĕţătorii poporului, carĭ suntŭ chemaţĭ a lucra în via Domnului în direcţiunea acésta etc.

După finea serviţiului divinŭ d-nii preoţĭ s'au întrunitŭ la casa parochială şi şi-au începutŭ şedinţa în afacerile bisericescĭ şi scolare. Despre acéstă şedinţă lasŭ sĕ raporteze alţii mai competenţĭ, ér eu mĕ voi mărgini nu mai în ceea ce privesce conferinţa nóstră învĕţătoréscă.

Pe la $1^1/_2$ óră p. m. învĕţătorii se întrunescŭ în scóla confesională din locŭ, unde pré on. d-nŭ Vasiliu Puşcariu protop. şi directorŭ tract. scolasticŭ, ca preşedinte, deschide adunarea prin o cuvêntare bine nimerită şi cu unŭ căldurosŭ salutŭ de bine aţĭ venitŭ.

La provocarea on. presidiu, s'a trecutŭ la alegerea de notarŭ alŭ conferenţei, alesŭ în persóna subscrisului.

După acésta d-lŭ învĕţătorŭ de acolo Petru Chindrişŭ a predatŭ lecţiunea practică copiilorŭ de scólă despre mĕsurile metrice cu unŭ tactŭ pedagogicŭ fórte bunŭ. Acéstă tractatŭ s'a primitŭ cu căldură din partea adunărei, concredêndu-se comisiunei critisătóre spre a-lŭ esamina şi a se pronuncia asupra lui la şedinţa proximă. In persóna d-lui învĕţătorŭ Chindrişŭ a aflatŭ adunarea unŭ modelŭ de crescĕtorŭ care este pĕtrunsŭ adêncŭ de chiămarea sa sublimă.

D-lŭ Vasiliu Popŭ, învĕţ. în Diviciorii micĭ, a cetitŭ apoi disertaţiunea despre folosulŭ istoriei naţionale în scólele poporale. Disertaţiunea fù cu plăcere ascultată de publicŭ, s'a notatŭ în protocolŭ, ér din partea adunărei s'a clasificatŭ de bună.

D. Filipŭ Mureşianu, învĕţ. în Sântióna, a declamatŭ o poesiă naţională fórte corectŭ şi cu efectŭ, resuscitândŭ în membrii adunărei cele mai călduróse simţirĭ naţionale şi iubire de patriă.

In fine adunarea statoresce loculŭ adunărei viitóre în Ţaga, ér desemnarea lecţiunei practice se lasă în libera voiă a d-lui învĕţ. Teodorŭ Puşcariu. Tema disertaţiunei va fi: *Necesitatea scólelorŭ poporale,* ce o va lucra Petru Chindrişŭ, eventualŭ d. Traianŭ Diacŭ.

După acestea fiindŭ timpulŭ înaintatŭ şi încheindu-se programa, d-lŭ preşedinte mulţămesce căldurosŭ membrilorŭ pentru interesulŭ doveditŭ faţă cu agendele reuniunei şi apoi declară şedinţa de închisă.

Petru Grama,
notarulŭ conferinţei.

Convocare.

Subscrisulŭ are onóre de a convoca prin acésta pe toţĭ alegĕtorii românĭ de partida naţională *din cerculŭ electoralŭ Vinţulŭ inferiorŭ* la o conferinţă în oraşulŭ *Alba Iulia* pe ḑiua de 14 Iuniu st. n. la 11 óre a. m. în otelulŭ la »Sóre".

Obiectele suntŭ: 1. Raportulŭ delegaţilorŭ dela conferinţa naţională. 2. Constituirea subcomitetului cercualŭ. 3. Alegerea a 5 membri în comitetulŭ centralŭ esecutivŭ alŭ comitatului Albei inferióre.

Alba-Iulia, în 8 Iuniu 1887.

Rubinŭ Patiţa, advocatŭ.

Convocare.

Alegĕtorii românĭ din cercurile electorale ale comitatului *Solnocŭ-Dobêca* se invită prin acésta la o conferinţă, care se va ţiné aicĭ în *Deşiu la 13 Iuniu st. n.* 4 óre după améḑĭ.

In acéstă conferinţă subscrişii delegaţĭ ai conferinţei din Sibiiu vorŭ reporta alegĕtorilorŭ despre conclusele acestei conferinţe luându-se totodată la desbatere şi propunerile eventuale referitóre la esecutarea acelorŭ concluse.

Deşiu, 6 Iuniu 1887.

Dr. T. Mihali, secretarŭ. *G. Manu,* preşedinte.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SEGHEDINŬ, 8 Iunie. — Partea de josŭ a Macăului e ameninţată. Poporaţiunea desfăşură opintirĭ desperate. Comuna Földeak e inundată. Case mai slabe suntŭ în parte dĕrîmate. Intréga împrejurime forméză o întinsă mare.

BERLINŬ, 8 Innie. — Împĕratulŭ a petrecutŭ nóptea liniştitŭ.

PARISŬ, 8 Iunie. — Sgomotulŭ privitorŭ la scirĭ neliniştitóre din Tonchinŭ e neîntemeiatŭ.

BORDEAUX, 8 Iunie. — Pe calea ferată Bordeaux-Graves s'a comisŭ asupra directorului turnătorielorŭ de oţelŭ ale marinei Montgolfier o încercare de omorŭ cu o bâtă ferecată. Directorulŭ căpĕtă 21 loviturĭ. Starea lui e fórte periculósă. Atentatorulŭ e arestatŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Iuniu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	102.80
Rentă de hârtiă 5%	88.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	116 50
Bonurĭ rurale ungare	104.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.70
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 70
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.40
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 50
Renta de hârtiă austriacă	81 85
Renta de arg. austr.	83.—
Renta de aurŭ austr.	112 50
Losurile din 1860	137.20
Acţiunile băncei austro-ungare	885 —
Act. băncei de creditŭ ung.	291.—
Act. băncei de creditŭ austr.	289.25
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 99
Napoleon-d'orĭ	10.07
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.35
Londra 10 Livres sterlinge	127.—

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 22 Maiu st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91½	92—
Renta rom. amort. (5%)	94—	95—
» convert. (6%)	87—	87¼
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36 —
Credit fonc. rural (7%)	106—	106½
» „ „ (5%)	90½	91—
» » urban (7%)	103½	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87—	87½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.25	14.75
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 9 Iuniu st. n. 1887.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.70	8.72
Argint românesc	8.60	8.65
Napoleon-d'orĭ	10.02	10 06
Lire turcescĭ	11.35	11.40
Imperialĭ	10.35	10.40
Galbenĭ	5 93	5.95
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	101.—	102.—
„ » „ 5%	98.—	99.—
Ruble Rusescĭ	114.—	116.—
Discontulŭ	7—10% pe anŭ.	

Sz. 553/1887.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a Sárkány kir. járásbiróság 1166 számu végzése által brassói ügyvéd Demianu Simon által képviselt Boziu Tamás javára a Venitzei Blaszcsok Valentin ellen 100 frt. tőke, ennek 1881 Febrar hó 10 napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 114 frt. 50 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag le foglalt és 491 frt. 70 krra becsült 30 drb. sertés, 40 mtr. mázsa széna, 1 tölgyfa sertés öl, 12 szekér trágya, 37 tölgyfa deszka, 20 pulyka, 9 récze, 1 lószekér, 4 tölgyfa láda, 1 borona, 1 pár szántalp, 3 ágyfa, 1 ruha szekrény, 1 asztal, 1 pamlag, 1 faliora és más butorok, ruhanemüek és ágynemüek, 10 hektoliter törökbüza és végül 3 sertésből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 553/1887 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Felső és Alsó-Venitzén leendő eszközlésére 1887 ik év Iunius hó 15-ik napjának délután 2 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. törvényczikk 107 §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Sárkány, 1887 év Majus hó 28 napján.

Amberboy Lajos,
kir. birosági végrehajtó.

Licitaţiune.

Mobiliele, acaretele şi vestmintele rĕmase de reposata vĕduvă Maria Dsanly se vorŭ vinde prin licitaţiune publică în ḑiua de 14 Iuniu a. c. după améḑĭ la 2 óre în locuinţa din casele din têrgulŭ cailorŭ Nr. 34 în II. etagiu cu banĭ gata.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-niĭ abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze ADMINISTR. „GAZ. TRANS."

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	-	—	1.14
Predealŭ (	—	9.12	—	—
Timişŭ	—	9.35	—	1.45
Braşovŭ (	—	10.12	—	—
Braşovŭ (	7 20	—	4 01	2.32
Feldióra	7.57	—	4.47	—
Apatia	8.24	—	5 28	—
Agostonfalva	8 47	—	5 59	—
Homorodŭ	9.29	—	6.49	—
Haşfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighişóra (	10 53	—	9.02	—
Sighişóra (	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11.34	—	9 56	—
Mediaşŭ	12.03	—	10.37	—
Copsa mică	12.26	—	10.59 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blaşiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1 23	—	12.33	—
Teiuşŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	2 49	—	2.48	—
Uióra	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenŭ de persóne
Clusiu (	5.21	—	5 56	
Clusiu (	—	6.01	—	6 37
Nedeşdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirişŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7 56
Huiedinŭ	—	7.12	--	8 18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9 34
Rév	—	8.20	—	9 53
Mezö-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Várad-Velinţe	—	—	Trenŭ de persóne	10 57
Oradia-mare (	—	9.11		11.07
Oradia-mare (	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6 33
Viena (	—	—	2.15	—
Viena (	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	--
Szolnok	11.05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12 02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2 01	--
Várad-Velencze	—	—	—	2 08	- -
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	2 19	—
Mezö-Telegd	—	7.33	—	2.41	—
Rév	—	8.04	—	3.24	--
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	--	5.33	—
Aghiriş	—	—	—	5.53	—
Ghirbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedeşdu	—	—	—	6.20	--
Clusiu (	—	10.31	—	6.38	--
Clusiu (	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 33	—	—	—	9.16
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
Cucerdea (	1 11	—	—	—	10.—
Uióra	1.18	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1 05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2 50	—	—	—	12.34
Blaşŭ	3 03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copşa mic	4.01	—	—	—	2.13
Mediaşŭ	4 20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	--	—	3.31
Sigişóra	5.42	—	—	—	4 32
Haşfaleu	6 01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Agostonfalva	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8 23
Feldióra	9 06	—	—	—	9 02
Braşovŭ (	9.46	5.37	—	—	9.52
Braşovŭ (	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	--
Predealŭ (	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	1.01	—	4.51
Orăştia	1 32	—	5.18
Simeria (Piski)	2 32	—	6 15
Deva	2 52	—	6.35
Branicica	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulişŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovaţŭ	8.28	—	11 25
Aradŭ	8.42	9.17	12 31
Szolnok (	—	2 32	4 [illegible]9
Szolnok (	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibu.
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
Szolnok (	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovaţŭ	4 43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Paulişŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5 41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.[illegible]8	—
Branicica	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	--
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6 19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Haţegŭ	—	—	4 16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Baniţa	—	—	6.4[illegible]
Petroşeni	—	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşeni	—	—	6.10
Baniţa	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7 37
Pui	—	—	8.20
Haţegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia A. MUREŞIANU Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ